

Юридичні науки

УДК 347.73

Асєєва Катерина Миколаївна

студентка Факультету юстиції

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Asieieva Kateryna

Student of the Faculty of Justice

Yaroslav Mudryi National Law University

Кожевник Юлія Сергіївна

студентка Факультету юстиції

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Kozhevnyk Yuliia

Student of the Faculty of Justice

Yaroslav Mudryi National Law University

Манасян Каріне Норіківна

студентка Факультету юстиції

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Manasian Karine

Student of the Faculty of Justice

Yaroslav Mudryi National Law University

Науковий керівник:

Шаренко Максим Сергійович

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри фінансового права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

**ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ
КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ СПИРАЮЧИСЬ НА ДОСВІД
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН**

**ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ЛЕГАЛИЗАЦИИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ
КРИПТОВАЛЮТЫ В УКРАИНЕ ОПИРАЯСЬ НА ОПЫТ
ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАН**

**TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF THE LEGALIZATION OF THE
USE OF CRYPTOCURRENCY IN UKRAINE BASED ON THE
EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES**

Анотація. Стаття присвячена Тенденціям розвитку легалізації використання криптовалюти в Україні. Криптовалютний ринок України розвивається швидкими темпами як і в усьому світі, проте невизначеність правового статусу криптовалюти, невизначеність законів та нормативних актів щодо правил функціонування ринку створює значні ризики для його учасників. Розглянуто теоретичні аспекти та історію виникнення криптовалюти як валюти майбутньої фінансової системи. Проаналізовано правовий статус криптовалюти у різних країнах світу та перспективи їх використання. Розглянуто правове регулювання криптовалюти в Україні відповідно до норм українського законодавства.

Ключові слова: криптовалюта, Біткоїн, електронні платежі, електронні гроші, економіка, майнінг, правове регулювання, тенденції.

Аннотация. Статья посвящена тенденциям развития легализации использования криптовалюты в Украине. Криптовалютный рынок в Украине, как и во всем мире, развивается стремительными темпами, но неопределенность правового статуса криптовалюты, неопределенность законов и нормативных актов по правилам функционирования рынка создает значительные риски для его участников. Рассмотрены теоретические аспекты и история возникновения криптовалюты как

валюты будущей финансовой системы. Проанализирован правовой статус криптовалют в разных странах мира и перспективы их использования. Рассмотрено правовое регулирование криптовалюты в Украине в соответствии с нормами законодательства Украины.

Ключевые слова: криптовалюта, Биткоин, электронные платежи, электронные деньги, экономика, майнинг, правовое регулирование, тенденции.

Summary. The article is devoted to trends in the development of the legalization of the use of cryptocurrency in Ukraine. The cryptocurrency market in Ukraine, as well as around the world, is developing at a rapid pace, but the uncertainty of the legal status of cryptocurrency, the uncertainty of laws and regulations regarding the rules of the market's functioning creates significant risks for its participants. The theoretical aspects and the history of the emergence of cryptocurrency as the currency of the future financial system are considered. The legal status of cryptocurrencies in different countries of the world and the prospects for their use are analyzed. The legal regulation of cryptocurrency in Ukraine in accordance with the norms of Ukrainian legislation is considered.

Key words: crypto-currency, bitcoin, electronic payments, electronic money, economy, mining, legal regulation, trends.

Актуальність дослідження. Цифрова трансформація усе більше проникає в усі індустрії світової економіки. В сучасному інформаційному суспільстві широкомасштабного поширення набули криптовалютні відносини.

Сьогодні всі фінансові операції фізичних і юридичних осіб контролюються державою шляхом оподаткування та різноманітних зборів. Не говорячи про повну монополію кожної держави на випуск національної валюти (наприклад, у п. 2 ст. 7 Закону України «Про Національний банк

України» зазначається, що до функцій Національного банку України належить монопольне здійснення емісії національної валюти України й організації готівкового грошового обігу) [1]. Крім того, банки завжди виступають посередником у розрахунках між сторонами. Зрозуміло, що така ситуація спонукає суспільство до пошуку інших способів проведення розрахунків, безпосередньо між учасниками договору без залучення посередників, наслідком чого стає здешевлення товарів і послуг.

Постановка проблеми в загальному виді. У сучасному світі цифрові гроші стали новим викликом узвичаєним традиціям грошового обігу і перетворюються суто на умовну (віртуальну) реальність. Серед цифрових грошей вирізняється – криптовалюта. Актуальність наукових досліджень щодо використання криптовалюти у грошово-кредитній сфері зумовлена інституціональними проблемами, з якими суспільство стикається в процесі розвитку. Насамперед, це проблеми довіри, волативності, визначення правового статусу криптовалюти, заборони використання з боку інших держав тощо.

Питання захисту прав людей під час здійснення ними операцій з криптовалютою зараз є досить актуальним, адже в наш час кількість криптовалют надзвичайно велика. Станом на 10 березня 2020 року кількість криптовалют, доступних в інтернеті, становить більше 2,3 тис. В Україні питання такого виду операцій є досить важливим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання правового статусу криптовалюти, зокрема законодавче врегулювання, та регулювання генерації віртуальних активів та оподаткування такого виду діяльності, входить до кола наукових зацікавлень як вітчизняних, так і зарубіжних учених, серед таких зокрема: Дж. Потса, Р. Шульца, О.С Гончаренко [4], О.О. Григоревська [10], З. П. Дзуліт [11], Є.О. Галушка [12], Ю.В. Федорова [13], Г.Т. Карчева [16].

Проблема легалізації криптовалюти в Україні надзвичайно складна та загрозна для перспектив національної економіки й суспільства загалом, тож її розв'язання потребує високої відповідальності як від науковців, так і від органів державного управління.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даного дослідження є виявлення особливостей та перспектив розвитку легалізації використання криптовалюти в Україні. Для реалізації мети біли виділені наступні завдання: визначити сутність криптовалюти; проаналізувати проблеми державного регулювання ринку крипто валют; проаналізувати сучасний стан її використання у світовій спільноті, визначення переваг та недоліків криптовалюти, охарактеризування подальших тенденцій її застосування та розвитку в майбутньому на теренах України й світу.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Основи криптовалюти були закладені в 1992 році групою людей, які були зацікавлені в збереженні анонімності, а також цікавилися криптографією. Про забезпечення конфіденційності платіжних операцій, які здійснюються в сучасному суспільстві шляхом їх багатоетапного шифрування одним з перших заявив в 1993 році американський програміст Ерік Хьюз. Вей Дай, який окреслив концепцію криптовалюти b-money в 1998 році, запропонував, по суті, реальний спосіб виконання умов договору між анонімними користувачами [2].

Європейський Центральний Банк визначив віртуальну валюту як «електронне уявлення цінності, яке використовується Центральним Банком, кредитною установою або емітентом електронних грошей, яке при певних обставинах може бути використано як альтернатива грошам».

Віртуальна валюта, згідно з Міжнародною групою протидії відмивання брудних грошей (FATF), являє собою засіб вираження вартості, яким можна торгувати в цифровій формі і який функціонує в

якості: 1) засобу обміну; 2) розрахункової грошової одиниці; 3) засобу збереження вартості, але не володіє статусом законного платіжного засобу (тобто не є офіційно чинним і законним засобом платежу при розрахунках з кредиторами) ні в одній юрисдикції. Віртуальна валюта не емітується і не забезпечується жодною юрисдикцією і виконує вищевказані функції тільки за згодою в рамках спільноти користувачів віртуальної валюти [3].

Криптовалюти, як правило, передаються через децентралізовані розподілені реєстри, які роблять можливим безпечний P2P-обмін за відсутності довіри між сторонами. Вони в основному розробляються і експлуатуються небанківськими установами.

Отже, на сьогодні у світі не існує єдиного, чіткого підходу до визначення терміну "криптовалюта" ні з економічної, ні з юридичної точки зору, що обумовлює наявність великих проблем в правовому регулюванні обігу криптовалют.

Проаналізувавши дослідження «криптовалюти» на світовому рівні, можна зауважити, що виділяють як переваги, так і недоліки.

Перевагами криптовалют є:

- анонімність, яка є головною причиною, через яку багато країн не наважуються прийняти криптовалюту як легітимний фінансовий інструмент. Розкриття інформації про учасників транзакції відсутнє. Відкритий код для видобутку криптовалют - BTC застосовує ті ж алгоритми, що й онлайн-банкінг. Вся інформація про операцію в мережі є спільною, але немає даних про одержувача або відправника валют. Єдина відмінність інтернет-банкінгу - розкриття інформації про користувачів [4].

- криптовалюти полегшують переказ коштів між двома сторонами транзакції за допомогою використання публічних і приватних ключів для цілей безпеки. Таким чином, перекази коштів здійснюються з мінімальними платами за обробку, що дозволяє користувачам уникати високих зборів, що стягуються більшістю банків [4].

- неможливість необґрунтованого зростання грошової маси через встановлення фіксованої величини криптовалюти алгоритмічним способом. Оскільки максимальна кількість монет строго обмежена – наприклад, для Біткоїнів це 21 млн. [5], а політичних сил, корпорацій, здатних змінити цей порядок, не існує, то немає можливості для розвитку інфляції в системі.

- відсутність головного сервера, який відповідає за всі операції. Транзакції здійснюються сотнями розподілених серверів. Обмін інформацією забезпечує peer-to-peer мережа, частиною якої є всі встановлені користувачем програми-гаманці. Ні банки, ні податки, ні уряди не можуть контролювати обмін грошима між ними [6].

- можливість використання нецілого «числа» монет, адже грошова одиниця ділиться до восьмидесятитисячного знака.

- виплати, здійснені в цій системі, неможливо скасувати. Монети не можна підробляти, копіювати або витратити двічі. Ці можливості гарантують цілісність всієї системи. Щомісяця розширюється кількість інтернет-магазинів, ресурсів і компаній, які приймають криптовалюту [6].

Варто враховувати, що попри зазначені вище переваги, криптовалюта має і такі недоліки:

- технічна складність використання (працювати з валютами можна лише там, де їх приймають та є для цього технічна можливість);

- великі ризики інвестування в криптовалюту, які слід розглядати в середньостроковій і довгостроковій перспективі. Недоліків криптовалют набагато більше і вони пов'язані з ризиком відмивання грошей, терористичного та іншого незаконного фінансування діяльності, що означає, що немає юридичної особи, яка б давала гарантії у випадку будь-якого банкрутства.

- можливість розгортання спекулятивних та шахрайських операцій через створення фінансової піраміди, отримання відсотків і гри на різницях валютних курсів;

- правова неврегульованість, що унеможлиблює оподаткування операцій;

- з'являється потенційна можливість здійснювати злочинцями анонімні транзакції.

Отже, криптовалюта має як переваги так і недоліки. Теоретично вона може позитивно вплинути на бізнес, оскільки відсутність комісії під час здійснення операцій дасть змогу підприємствам отримати вільні кошти, які будуть використанні на розвиток виробництва, та в цілому зменшити витратну частину суб'єктів господарювання. Висока швидкість проведення операцій із криптовалютами дасть змогу економити час та робочу силу, підвищити динамічність підприємницької діяльності, що позитивно вплине на економіку.

Не дивлячись на переваги криптовалюти над реальними грошима, більшість експертів скептично ставляться до її появи на валютному ринку. Основними аргументами є те, що криптовалюта, на відміну від реальних грошей, не забезпечена жодними цінностями, і це унеможлиблює здійснення контролю за її емісією в розумних межах; виникає можливість втрати контролю над інфляцією; технологія швидкого і анонімного перекидання коштів між країнами дуже приваблива для різного роду злочинців, зокрема хакерів, торговців зброєю і наркочилерам; купивши біткоіни за реальні гроші, можна зазнати великих втрат.

В багатьох правових питаннях Україна звертає увагу на міжнародний досвід, тому є необхідним проаналізувати особливості в регулюванні криптовалюти та викликаних у зв'язку з цим наслідків в різних країнах світу. Доцільність такого ознайомлення полягає, по-перше, у тому, що наша держава зможе пришвидшити темп унормування та контролювання правового режиму криптовалюти, а, по-друге, є можливість уникнути безлічі помилок, що можуть дестабілізувати і так крихкий рівень сприйняття даного відносно нового засобу розрахунку.

Країни за рівнем легалізації криптовалюти можна поділити на групи: 1) ті, в яких криптовалюта визнана як платіжний засіб, фінансовий інструмент, цінний папер, електронний засіб платежу, тощо (США, ЄС, Німеччина, Швеція, Франція, Іспанія, Сальвадор, Швейцарія, Сінгапур, Китай, Японія, Фінляндія тощо) ; 2) ті, в яких не визнається платіжним засобом, але є легальним об’єктом (Великобританія, Італія, Хорватія, Румунія, Індонезія тощо); 3) ті, в яких заборонений будь-який обіг криптовалюти, тобто суцільна заборона останньої (Бангладеш, Болівія, Непал, Пакистан, В’єтнам тощо). Деякі з прикладів роздивимось детальніше.

У США «відносини» з криптовалютою мають доволі складну систему. По-перше, це обумовлено відсутністю загальнодержавного правового статусу криптовалюти, що в цей же час дає штатам широку компетенцію у даному питанні. Тобто наявне регулювання двох рівнів – федеральне та рівня кожного окремого штату. В деяких штатах криптовалютна діяльність визнається правомірною за умови її ліцензування, наприклад, у Нью-Йорку з 2015 року діє ліцензія BitLicense [7], а в Вашингтоні є необхідною Washington Money Transmitter License, що дозволяє робити перекази криптовалютою та обмінювати останню на реальні гроші. Але треба зазначити, що більшість штатів не вимагає ліцензії при проведенні операцій, наприклад, в Каліфорнії фізичні та юридичні особи можуть використовувати в обороті віртуальну валюту без ліцензії. По-друге, причиною складності є ставлення до криптовалюти як до певної подоби грошам, біржовому товару, власності (що оподатковується залежно від суми прибутку). Дане ставлення залежить: і від штату – Теннесі не розглядає криптовалюту як гроші або цінності; і від Конгресу; і від суддів та судової практики, що обумовлено прецедентним характером рішень; і від фінансових агенцій, установ (FinCen – бореться з фінансовими злочинами, тому здійснює контроль за криптовалютними біржами).

Не відстає від США й Швейцарія, де криптовалюта визнається фінансовим активом. Операції з криптовалютами звільнені від ПДВ, але можуть обкладатися податком на майно, якщо криптовалюта є активом у бізнесі [8]. Швейцарія може слугувати прикладом у сфері правового регулювання криптовалюти (регулюється цивільним, банківським правом, законом про банкрутство), а також у активному реформуванні у відповідності світовим змінам – з 2019 року діє новий спрощений порядок ліцензування.

У Німеччині також криптовалюта вважається легальним засобом платежу. Дане питання у державі частково регулює Федеральне фінансове управління Німеччини (BaFin). Певні комерційні операції треба ліцензувати шляхом отримання письмового дозволу від BaFin, а криптобіржі мають надавати звіти у встановлені BaFin терміни. Щодо оподаткування, то покупка не оподатковується, а от з майнінгом важче – відсутні будь-які податки, окрім податку на прибуток, тому що майнінг у Німеччині вважається процесом зі створення ціни валюти [9]. Привабливістю Німеччини для криптобірж з усього світу є легкість у реєстрації компанії. Також позитивною рисою виступає відсутність заборони на імпорт та експорт криптовалюти.

Але найвідомішою та найсприятливішою країною для криптобізнесу є Великобританія, яка відноситься до другої групи країн, що не визнає криптовалюту як засіб платежу. Існують певні обмеження, наприклад, не дозволяється роздрібна торгівля деривативами криптовалюти, або те, що остання не є грошима або валютою, тому її прийом для платежів скорочений. Які ж існують плюси? Перевагою є «м’якість» оподаткування: фізична особа, що отримала прибуток від транзакції з криптовалютою, сплачує податок на загальних підставах як фізична особа; юридичні особи сплачують корпоративний податок на загальних підставах; дохід, отриманий в процесі майнінгу та потім обмінаний на будь-яку валюту,

взагалі не оподатковується [7]. Але, треба зазначити, що на даний момент обговорюються певні зміни щодо даного питання, наприклад, Банк Англії висунув пропозицію регулювати криптоактиви, також є розмови про визнання криптовалюти видом власності.

Хорватія також є державою, де обіг криптовалюти є цілком законним та криптобіржі підлягають ліцензуванню, що свідчить про певну залученість держави у регулювання даного питання, але криптовалюта не виступає платіжним засобом [10]. Зараз у громадськості виникають питання щодо неповноти правового регулювання криптовалюти, внаслідок чого зростають акти шахрайства.

У країнах третьої групи існує не тільки заборона на використання криптовалюти, а й встановлена кримінальна відповідальність (Непал, Болівія, Бангладеш) [11]. Не треба зусиль, щоб помітити певний взаємозв’язок між загальною розвиненістю країни та її ставленням до такої новели фінансового світу як криптовалюта. Таке ігнорування сприяє регресу державного розвитку та його невідповідності сучасним реаліям, що провокує відстороненню від світу.

Треба сказати, про цікаву тенденцію серед країн – національна криптовалюта. Зараз це практикується у Китаї з тестовим впровадженням цифрового юаня, через що Комітет фінансових послуг США почав роботу над власною національною криптовалютою. Це ще раз свідчить про значимість криптовалюти та її стабілізацію як платіжного засобу розрахунку, або інструменту, або цінного паперу, тощо.

Тож можна зробити висновок, що криптовалюта дуже стрімко набрала поширення у світі, і тому вже неможливо ігнорувати її існування, тим більше таким суб’єктом правового контролю як держава. Відношення до криптовалюти відрізняється в кожній країні, але найрозвинутіші з них роблять впевнені кроки у сферах ліцензування, оподаткування та

регулювання даного феномену, що сприяє залученню коштів у державу та її економічному розвитку.

З середини 2010-х Україна посідала місце у топі країн за обсягами використання криптовалюти за рахунок співпраці спеціалістів розвинутого ринку ІТ послуг в Україні та зарубіжних компаній – замовників. Найбільш популярними в Україні були Bitcoin, Ripple, Ethereum, Dash. Розповсюдженню криптовалюти в Україні сприяла організація BitcoinFoundationUkraine. Засновник організації Михайло Чобанян ініціював відкриття першої української Bitcoin-біржі. Законодавча ініціатива щодо узаконення криптовалюти надійшла першочергово від членів партії «Народний Фронт» у 2017 році [12].

На момент 2018 року в економічній сфері зазначалися перспективи двоетапного законопроекту з легалізації крипто валюти [10]. У перший період (2018—2019 рр.) планувалося затвердити правовий статус криптовалют та суб'єктів господарювання, що надають послуги з обміну, проаналізувати тенденції ринку. На другому етапі (2020-2021 рр.) було запропоновано визначити зберігачів віртуальних валют – осіб, які для захисту приватної інформації надавали б послуги опосередковано від імені клієнтів. У визначений період було ще не врегульовано термінологію цієї галузі. Активна розробка програми правового оформлення криптовалюти в Україні великою мірою залежала від ініціативи міжнародної організації з питань боротьби із тіньовою економікою та відмиванням грошей [13].

На момент 2021 року в глобальному індексі, складеному крипто дослідницькою групою Chainalysis, Україна посідала четверте місце в рейтингу поширеності криптовалюти серед громадян [14].

17 лютого 2022 року Верховною Радою було ухвалено закон про легалізацію криптовалюти в Україні. 25 лютого, на другий день повномасштабного вторгнення військ РФ на територію України, міністр цифрової трансформації України Михайло Федоров наказав створити

офіційні державні гарантії, які могли б приймати платежі в криптовалюті. 16 березня Президент України ухвалив рішення щодо прийняття законопроекту про правовий статус криптовалюти. Понад 100 мільйонів євро у криптовалюті було зібрано за рахунок донатів на офіційні реквізити держави та більше половини було витрачено у перші ж місяці на закупівлю амуніції, ліків для військових та на підтримку інформаційної обізнаності населення інших країн про війну із росією. Законом визначено суб'єктів ринку віртуальних активів; порядок набуття права власності на віртуальні активи; відповідальність за порушення у сфері надання послуг із віртуальними активами; порядок надання послуг щодо обороту віртуальних активів; принципи публічної пропозиції віртуальних активів тощо. Після легалізації криптовалюта в Україні підлягає оподаткуванню. Це стосується і фізичних, і юридичних осіб та вже традиційно полягає у сплаті ПДВ та військового збору. У післявоєнний час можливе створення власної цифрової валюти Національним банком України та перегляд податкового законодавства щодо різних форм цифрової власності (сертифікати на володіння NFT) [15].

Зауважимо також, що 28 грудня 2019 року був опублікований новий закон «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [16]. У зв'язку з набуттям чинності цього закону, операції з віртуальними активами підпадуть під фінансовий моніторинг. Проте, варто звернути увагу, що криптовалюти є анонімними платіжними інструментами, через що практичну реалізацію положень нової редакції закону можна поставити під сумнів.

Також варто звернути увагу, що внесення криптовалюти в законодавство про фінансовий моніторинг є початком її легалізації, згідно з директивами Європейського Союзу і рекомендаціями FATF [17].

Згаданий вище Майкл Чобанян, президент Асоціації блокчейнів України, співпрацював з урядом, щоб оптимізувати потужності криптогаманців України за рахунок підтримки біржі FTX та української платформи стейкінгу Everstake. Уряд запустив офіційний веб-сайт «Допомога Україні», який приймає пожертви в дев'яти криптовалютах, включаючи біткойн, ефір, tether, solana та dogecoin. Раніше він просто рекламував свої офіційні адреси крипто гаманців у Twitter. Навесні 2022 року міжнародні аналітики визнали за Україною друге місце в світі (після США) по обсягам власності і розповсюдженню використання крипто валюти [15].

Кампанії зі збору коштів на криптоактиви для підтримки українських військових також організуються за межами України. UkraineDAO — це децентралізована автономна організація, яка має на меті збирати етери для пожертвування на «Повернись живим». UkraineDAO продала на аукціоні NFT з українським прапором за 6,5 мільйонів доларів в ETH — 10-й найдорожчий NFT, який був коли-небудь проданий. Виручені кошти будуть передані НУО [18]. Більшість пожертв, отриманих українськими урядовими гаманцями на сьогоднішній день, були в біткоінах і етерах, хоча і стейблкоїни в доларах США становлять значну частку. Але даруються не лише криптоактиви; люди також надсилають NFT на рахунок українського уряду Ethereum [19].

Отже, протягом останніх декількох років в Україні значно змінилося ставлення до криптовалюти як з боку громадян, так і з боку уряду. Недоліки платіжних одиниць, що стримували раніше реформування законодавства, такі як нестабільність курсу, небезпека хакерських атак, недовіра пересічних громадян та право заборони використання з боку влади поступилися зручності та швидкості проведення платежів, відсутності єдиного емітента та прозорості транзакцій безготівкової форми. Правовому стрибку України у питанні криптовалюти сприяли політика цифрової

трансформації держави, що на початку 2022 року була вже успішно реалізована у низці офіційних сервісів та застосунків, та початок повномасштабної війни, в умовах якої держава потребувала швидкої модернізації економічної системи задля міжнародних платежів. Недоліками системи у поточній ситуації лишається нейтралітет світових компаній у питанні військової агресії проти України, можливість росіянам обходити санкції щодо міжнародних платіжних систем шляхом використання криптобірж.

Спираючись на вищевикладене, можна зрозуміти, що криптовалюта на даний момент зазнає постійного розвитку через суспільний попит та зацікавленість влади. Україна не є винятком. Об'єктивно наша держава відстає від багатьох прогресивних країн світу, тому для нас є актуальними такі тенденції розвитку:

1) Запровадити криптовалютну освіту (наприклад, проведення безкоштовних освітніх курсів для громадян). Здебільшого люди не сприймають криптовалюти через абсолютну неосвіченість у даному питанні. Подолання даного недоліку сприятиме популяризації та високому рівню інформованості у даній сфері серед населення;

2) Створення національної криптовалюти за прикладом США та Китаю. Це допоможе владі перейти оподаткування цієї сфери, яка є перспективною та популярною серед українського населення. У майбутньому це принесе велику кількість податків в бюджет країни. Національний банк України вже запропонував створення власної цифровою валюти у післявоєнний час;

3) Подальша розробка нормативно-правових актів. В Україні на даний момент вже існують закони, що регулюють криптовалютну діяльність, але даної кількості нормативно-правових актів недостатньо для регулювання такої швидкозмінюваної сфери. Більшість зарубіжних країн вже розробили розгалужену систему нормативно-правових актів щодо

криптовалюти. В нашій державі даний процес дуже затягується - ще у 2017 році були висунуті два проекти про криптовалюту це такі як: Проект Закону про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні [20] та Проект Закону про обіг криптовалюти в Україні [21], але обидва були відкликані в 2019 році.

4) Міжнародне співробітництво у сфері віртуальних активів. Дана діяльність допоможе оптимізувати потужність криптогаманців у світі, що впливатиме на економічний потенціал України.

Висновок. Незважаючи на те, що *de jure* в нашій країні криптовалюта відсутня, але *de facto* ми маємо потужну криптовалютну спільноту з українськими коренями. З одного боку, в Україні утворилася велика прірва між рівнями технологічного розвитку базових галузей економіки та ІТ-сфери, а також між заможними й незаможними верствами населення, в тому числі щодо комп'ютерної грамотності, внаслідок чого користування криптовалютою виявиться недоступним більшості громадян. З другого боку, Україна має великий потенціал, передусім інтелектуальний, і запровадження криптовалюти розширить можливості для його подальшого розвитку.

Література

1. Про Національний банк України : Закон України від 20 травня 1999 р. № 679-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 29. Ст. 238.
2. Вартість біткоіна вперше в історії перевищила вартість унції золота // Zik. URL: http://zik.ua/news/2017/03/03/vartist_
3. Плотніков О.В. Ultima ratio економічних реформ. К. : Кондор, 2016. 240 с.
4. Гончаренко О. С. Особливості функціонування криптовалют на 32 світових ринках / О. С. Гончаренко // Миколаївський національний

- університет імені В.О. Сухомлинського. 2015. URL: <http://globalnational.in.ua/archive/5-2015/168.pdf>
5. Майнери добули 80% всіх біткоїнів. 2018. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2018/01/15/633014/>
 6. Flamur Bunjaku. Cryptocurrencies / Flamur Bunjaku, Olivera Gjorgieva-Trajkovska, Emilija MitevaKacarski. 2017. URL: <eprints.ugd.edu.mk/18707/1/Cryptocurrencies.pdf>
 7. Міжнародний досвід законодавчого регулювання питання функціонування криптовалют, криптовалютних бірж, майнінгу та виводу в фіат. URL: <https://infocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29421.pdf>
 8. Регулювання криптовалют у Швейцарії : підходи у 2020 році. URL: <https://internationalwealth.info/asset-protection/regulirovaniye-kriptovalyut-v-shveytsarii-podkhody-v-2020-godu/>
 9. Правове регулювання криптовалюти у Германії у 2020 році. URL: <https://internationalwealth.info/cryptocurrency/pravovoye-regulirovaniye-kriptovalyuty-v-germanii-v-2020-godu/>
 10. Григоревська О.О. Особливості функціонування віртуальних криптовалют: економічний аспект / О.О. Григоревська, С.Л. Салазкін // Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 14. С. 760-765.
 11. Двудіт З. П. Криптовалюта: стан та тенденції розвитку / З. П. Двудіт, Х. С. Передало, Р. Б. Тиліпська, Р. М. Терно, Р.І. Стибель // Економічна наука. 2019. С. 10-14.
 12. Галушка Є. О. Сутність криптовалют та перспективи їх розвитку / Є. О. Галушка, О. Д. Пакон // Молодий вчений. 2017. № 4. С. 634-638.
 13. Федорова Ю.В. Криптовалюти та їх місце у фінансовій системі // Економіка і суспільство. 2018. № 5. С. 771-774.

14. Лук’янов В.С. Зародження ринку криптовалюти в інформаційно-мережевій парадигмі / В.С. Лук’янов // Актуальні проблеми економіки. 2014. № 8 (158). С. 436–441.
15. Україна легалізувала криптосектор // Міністерство та Комітет цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/ukraina-legalizuvala-kriptosektor-prezident-pidpisav-profilniy-zakon>
16. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 04.03.2020 р. №361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 28.10.2021).
17. Рабчук І.О. Правове регулювання криптовалюти в Україні. URL: <http://lviv-forum.inf.ua/save/2020/15-16.04.2020/%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%202.pdf#page=55>
18. Карчева Г.Т., Нікітчук С. М. Віртуальні інноваційні валюти як валюти майбутнього // Фінансовий простір. 2015. С. 24–30.
19. Шаренко М. С. Правове регулювання криптовалют в Україні / М. С. Шаренко // Вороновські читання (Співвідношення матеріального та процесуального в регулюванні фінансових відносин) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Чернівці, 4-5 жовтня 2017 р. / Редкол. : А. П. Гетьман, М. П. Кучерявенко, Т. А. Латковська та ін. Харків. Асоціація фінансового права України, 2017. С. 269-274. URL: <http://afl.org.ua/2017/10/27/voronovski-chitannya-2017-zbirnik-tez/>
20. Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні: проєкт Закону № 7183-1 від 10.10.2017. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62710

21. Про обіг криптовалюти в Україні: проект Закону № 7183 від
06.10.2017. URL:

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684